

Sundhedsstyrelsen

E-mail: sst@sst.dk og clmn@sst.dk

15. marts 2024

Danske Tandplejere
Rosenborggade 1a
1130 København K

T: 8230 3540
E: info@dansktp.dk

www.dansketandplejere.dk

Danske Tandplejeres mindretalsudtalelse til Tandplejeprognosen 2023-2045

I lyset af, at den rådgivning, som Danske Tandplejere både før og under udvalgsarbejdet har ydet Sundhedsstyrelsen, i hovedsagen ikke er medtaget i den endelige rapport, finder Danske Tandplejere det nødvendigt at fremhæve de centrale aspekter af den faglige rådgivning, som ikke er afspejlet i den offentliggjorte rapport, og som Danske Tandplejere mener kompromitterer rapportens anvendelighed.

Det drejer sig om:

- 1) Prognosens ensidige udbudsfokus
- 2) Beregningsmodellens udgangspopulation og inkluderede parametre, som ligger til grund for arbejdsmarkedsbeskrivelsen og prognosens fremskrivninger af det fremtidige udbud af tandplejere

1. Prognosens ensidige udbudsfokus

Danske Tandplejere har forud for, og i forbindelse med, udarbejdelsen af tandplejeprognosen været i dialog med Sundhedsstyrelsen, hvor Danske Tandplejere har problematiseret, at tandplejeprognosen udelukkende indeholder tekniske fremskrivninger af udbuddet af autoriseret tandfagligt personale i Danmark og tilmed tager udgangspunkt i, at "den eksisterende organisering af tandplejen i Danmark forbliver uændret."

Danske Tandplejere har med dialogen ønsket at sikre, at prognoserapporten giver et mere nuanceret billede af situationen på tandplejemarkedet.

I den seneste lægeprognose beskrives en række forhold, der kan få betydning for fremtidens sundhedsvæsen og dermed også kan have betydning for dimensioneringen af medicinstudiet. Danske Tandplejere savner, at tilsvarende analyse optræder i tandplejeprognosen og fremgår af prognosens konklusioner. I lægeprognosen er oplyst en række faktorer, som har betydning for balancen mellem udbud og efterspørgsel, som i den grad også gør sig gældende for tandområdet. Det gælder bl.a. fremtidens behandlingsbehov, den demografiske udvikling, ændring i sygdomsmønstre, muligheden for opgaveflytning og en lang række øvrige parametre.

Danske Tandplejere har helt konkret ønsket, at efterspørgselssiden også indgår i tandplejeprognosen i form af 1) en analyse af behovet for tandfagligt personale nu og i fremtiden samt 2) en kritisk vurdering af organiseringen/bemandingen på tandplejemarkedet.

Fremtidens behov for tandfagligt personale

For så vidt angår punkt 1, finder Danske Tandplejere det dybt problematisk, at en tandplejeprognose, som udgør et centralt element i dimensioneringen af de tandfaglige uddannelser, ikke forholder sig til efterspørgslen efter, og behovet for, autoriseret tandfagligt personale nu og i fremtiden.

De seneste tal fra Beskæftigelsesministeriet viser, at der er en forgæves rekrutteringsrate for tandplejere på 44. Næsten halvdelen af de gange, hvor en arbejdsgiver ønsker at ansætte en tandplejer, er stillingen enten ikke blevet besat, eller den er blevet besat med en anden profil end ønsket. Alt for ofte er det således ikke muligt for den kommunale tandpleje eller private tandklinikker at få besat ledige tandplejerstillinger.

Man skal lede langt efter faggrupper, hvor vi ser en tilsvarende rekrutteringskrise. Til sammenligning er den forgæves rekrutteringsrate for tandlæger, sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter på henholdsvis 21, 22 og 23. Den store mangel på tandplejere betyder, at vi kan risikere at få generationer af danskere, som ikke får den samme tandsundhed, som vi har i dag. Og det rammer borgere uden for de store byer hårdest, hvor rekrutteringskrisen er særlig stor.

Det er derfor ude af trit med virkeligheden, når tandplejeprognozen alene forholder sig til, om udbuddet af tandplejere falder eller stiger frem mod 2045. Dimensioneringen af tandplejeruddannelsen bør have et langt mere strategisk perspektiv, som tager afsæt i efterspørgslen, så vi sikrer, at vi har den arbejdskraft, der er behov for nu og i fremtiden.

Organiseringen af tandplejemarkedet

For det andet finder Danske Tandplejere det stærkt problematisk, at dimensioneringen af de tandfaglige uddannelser tager udgangspunkt i en tandplejeprognoze, som estimerer behovet for autoriseret tandfagligt personale i fremtiden alene ud fra, hvordan fordelingen af henholdsvis tandlæger, tandplejere og tandteknikere har været historisk.

Danske Tandplejere har, blandt andet i regi af tandplejens Prognose- og Dimensioneringsudvalg, problematiseret, at organiseringen af tandplejen i Danmark ikke behandles i tandplejeprognozen. Prognosen bør, efter Danske Tandplejeres opfattelse, helt naturligt indeholde en faglig analyse af, om organiseringen af tandplejen, og dermed sammensætningen af tandfagligt personale, er optimal og sikrer en effektiv udnyttelse af ressourcerne på tandområdet. Derudover bør der være en kobling mellem befolkningens tandsundhed og bemandingen af faggrupperne på området.

2. Beregningsmodellens udgangspopulation

Danske Tandplejere har ligeledes før og under udvalgsarbejdet været i dialog med såvel Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen om 1) datagrundlaget for fremskrivningerne og 2) parametre, der inkluderes i mikrosimulationsmodellen. Danske Tandplejere har med dialogen ønsket at sikre, at 'udgangspopulationen' og mikrosimulationsmodellen i videst muligt omfang afspejler det reelle arbejdsudbud af tandplejere (aktuelt og i fremtiden).

Datagrundlaget for fremskrivninger

For så vidt angår datagrundlag for fremskrivningerne har Danske Tandplejere overfor både Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen beskrevet det problematiske i, at 'udgangspopulationen' omfatter alle, der på noget tidspunkt har opnået autorisation som tandplejer. Det udgangspunkt medfører en væsentlig overvurdering af udgangspopulationen, idet omkring 20 pct. af personerne med tandplejerautorisation har skiftet branche (bl.a. som følge af ny uddannelse). Den anvendte afgrænsning har Danske Tandplejere rådgivet Styrelsen om at kvalificere ved i beregningerne udelade personer med tandplejerautorisation, som inden for de seneste 7 år ikke har været erhvervsaktive inden for tandplejeb Branchen samt udelade personer, der efter tandplejerautorisationen, har opnået uddannelse på højere niveau.¹ Dette for at sikre, at udgangspopulationen er så retvisende som muligt. Danske Tandplejere har ønsket, at det som minimum fremgår i rapporten, at udgangspopulationen ikke er "alle tandplejere" men "alle personer med autorisation som tandplejer".

¹ Denne markør afspejler de danske sundhedsmyndigheders egne krav om erhvervsaktivitet inden for de seneste 7 år i forbindelse med tildeling af autorisation til personer med udenlandsk tandplejeruddannelse, jf. (INDSÆT link).

Parametre, der inkluderes i mikrosimulationsmodellen

For så vidt angår mikrosimulationsmodellens parametre har Danske Tandplejere rådgivet Sundhedsstyrelsen om, at det vil give et mere retvisende billede af det fremtidige udbud af tandplejere, såfremt mikrosimulationsmodellen inkluderer 'sandsynlighed for brancheskift' som parameter. Denne rådgivning beror dels på Danske Tandplejeres kendskab til tandplejernes arbejdsliv og uddannelsesveje, og dels på viden om professionsbachelorernes videreuddannelse (på bl.a. kandidatniveau). For hovedparten af tandplejerne, som tager kandidat, master eller forskeruddannelser medfører videreuddannelsen et brancheskift væk fra tandplejens arbejdsområder. I den forbindelse har Danske Tandplejere bl.a. henvist til mulighederne for at bruge historiske data samt data og opgørelser fra Robusthedskommissionens rapport om sundhedsfaglige gruppers brancheskift som grundlag for beregning af sandsynlighed for brancheskift.

3. Samlet vurdering

Det er Danske Tandplejeres vurdering, at den manglende imødekommenthed fra Sundhedsstyrelsen ift. de fremsatte pointer medfører, at tandplejeprognosen i meget ringe omfang kan anvendes til at forudsige behovet for autoriseret tandfagligt personale i fremtiden og i meget ringe omfang sikrer, "at de nødvendige personaleressourcer er til stede", som påstås i det indledende afsnit i tandplejeprognosen.

Det skyldes 1) prognosens ensidige fokus på udbud og den manglende vurdering/analyse af behovet for tandfagligt personale i fremtiden, samt 2) prognosens overoverestimering af udgangspopulationen og udeladelsen af relevante modelparametre, som efterlader et ringere beregningsgrundlag i prognoserapporten, som på problematisk vis ikke stemmer overens med de faktiske forhold på tandplejernes arbejdsmarked og ift. udbuddet af tandplejernes arbejdskraft.

Samlet set er det Danske Tandplejeres vurdering, at tandplejeprognosen giver et meget ringe afsæt for anbefalinger om, hvordan de tandfaglige uddannelser skal dimensioneres fremadrettet.

Venlig hilsen

Elisabeth Gregersen

Forperson, Danske Tandplejere